

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΕΤΟΣ Α' (17^{ον})

Ἀθήναι, Σάββατον 23 Φεβρουαρίου 1919

ΑΡΙΘ. 11 (620)

Ἀναγκάζομαστε ἀπὸ σήμερον νὰ περιορίσουμε τὶς σελίδες τοῦ «Νουμᾶ» σὲ δώδεκα, ἀπὸ δεκάξη ποὺ βγαίνει ὡς τώρα, γιατί ὁ Νόμος..... ποὺ ψηφίστηκε πρόπερσι ἀπὸ τὴ Βουλὴ, ἐπιβάλλει στὰ περιοδικὰ νὰ μὴν περνοῦνε στὸ χαρτί τους τὶς διαστάσεις 51x70. Ἡ θερμὴ ὑποδοχὴ ποὺ κάμῃ ὁ Ἑλληνικὸς ἀναγνωστικὸς κόσμος στὸ «Νουμᾶ», μᾶς ἔδωκε τόσο κουράγιο, ὥστε εἶχαμε τὴ διάθεση νὰ διπλασιάσουμε τὶς σελίδες του, ἀντὶ νὰ τὶς λιγοστέψουμε, μὰ ὁ Νόμος δὲ χωρατεύει πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα κι' ἀναγκάζομαστε νὰ ὑποταχθοῦμε σ' αὐτόν. Ὅταν καταργηθεῖ αὐτὸς ὁ περιοριστικὸς Νόμος, ἔξη μῆνες, θαρροῦμε, ἔστω ἀπὸ τὴν ὑπογραφὴ τῆς εἰρήνης, τότε ὁ «Νουμᾶς» θὰ ᾖ ἐλεύθερος νὰ ξαναρθεῖ στὸ πρῶτο του σχῆμα καὶ νὰ τὸ μεγαλώσει ἀκόμα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ

Δημοσιεύουμε μιὰ σελίδα τοῦ Ἀλέκου Θεοδωρίδη ποὺ εἶναι ὁ γιὸς τῆς Κυβέλης. Ἡ σελίδα αὕτη εἶναι μιὰ ἔκθεσις προσωρισμένη γιὰ τὸν καθηγητὴ του, τὸ διηγηματογράφου Κώστα Παρορίτη ποὺ ἔδω καὶ λίγους μῆνες τοῦ δίνει ξεχωριστὸ μάθημα λογοτεχνικόν. Τὸ παιδί αὐτὸ, ὅχι παραπάνω ἀπὸ 14 χρονῶν, γράφει, καθὼς βλέπουνε οἱ ἀναγνώστες μας, τὴν ἀληθινὴ δημοτικὴν μέ σύστημα καὶ μέ τάξη, ἄξια νὰ τὴν ζηλέψουνε καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μεγάλους. Δημοσιεύουμε τὴν ἔκθεσις τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ γιὰ νὰ δείξουμε πῶς μέ μιὰ μεθοδικὴ διδασκαλίᾳ μπορεῖ νὰ μάθουνε τὰ παιδιά νὰ γράφουνε τὴν ἀληθινὴ δημοτικὴν καὶ ὅχι τὴ μιχτὴν ποὺ θέλουνε νὰ μᾶς πιάσουνε στὰ σκολιά. Τὴ δημοσιεύουμε ἀκόμα γιὰ νὰ πειστοῦνε οἱ δασκάλου μας πῶς τὸ πρόβλημα τῆς καλῆς ἔκθεσης — πρόβλημα ἄλντο ὡς τὴν ὥρα γιὰ τὴν ἐκπαίδευσί μας — δὲν εἶναι μόνο ζήτημα ἀπλῆς μεθοδολογίας ὅπως τοὺς κοπανᾶνε οἱ σοφοὶ παιδαγωγοὶ μας, μὰ ζήτημα γλωσσικόν, δηλαδὴ ψυχολογικόν. Τὰ ἄλλα ἔρχονται ὕστερα.

Περὶ τὸ νὰ σημειώσουμε πῶς καὶ τὸ παιδί αὐτὸ ἔγραφε πρῶτα γλώσσα ἀνακατεμένη δηλαδὴ μιχτῇ. Ἀξίζει νὰ τὸ παρακολουθήσουμε γιατί φαίνεται πῶς κατὰ κράυει μέσα του.

ΤΙ ΜΑΣ ΕΚΑΝΕ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Καθόμουνα στὸ ντιβάνι καὶ κοιτοῦσα ἔξω τὸν κόσμον. Ἡ βροχὴ ἔχει πῶψι. Οἱ διαβάτες πε νοῦσανε βιαστικοί. Οἱ αὐλοῦντες τοὺς ξωγχο φρίζοντανε πάνω στὴν ἀσφαλτο ποὺ γυάλιζε ἀπὸ τὴ βροχῇ.

Τὴ κράα ποὺ μοῦ φαινότανε κείνη τὴ βραδυὰ ἡ κάμαρα. Τί εἶχε ἡ καλλιτέρα τί εἶχα κ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Μὲ πείραζε τὸ φῶς στὰ μάτια, μὲ πειράζανε ὅλα.

Κάποιος ἔπαιξε στὸ πιάνο τὸ «Σ' ἀγαπῶ.» Ἀλλες φορὲς μ' ἄρρεσε, μὰ τότε μοῦ φάνηκε σὰν κούνο, σαχλό.

Φώναξα τὴν ὑπηρετριά καὶ τῆς εἶπα ν' ἀνάψῃ τὴ θερμάστρα.

Εἶχαμε μιὰν ἡλεκτρικὴ μικρὴ θερμαστρουῖλα ποὺ μόλις τὴν ἔβαζε σὲ μιὰ πρῖσα, ἐξέστανε, κ' ἐξέστανε πυλὺ ὥραια.

Μὰ ζεῖν τὴ μέρα ἀντὶ νὰ μέ ζεστάνῃ μ' ἔκανε νὰ αἰστανόμην ἀντριχίλες.

Ὅχι, ὅχι, πάρτηνε ἀπὸ δῶ τῆς εἶπα, προτιμῶ ἔτσι.

Ἡ ὑπηρετρία τὴν πήρε. Ἐμεῖνα μόνος μου.

Ἀχ, τί ζέστη ποὺ αἰστανόμουνα τώρα ποὺ τὴν πήρε...

Ἀθελὰ τὸ χέρι μου ἔπεσε στὸ κουμπὶ τοῦ ἡλεκτρικοῦ. Τὸ γύρισα. Ὅλα βυθιστήκανε στὸ σκοτάδι. Μὰ αὐτὸ μ' εὐχαρίστουσε περισσότερο.

Τὰ μάτια μου πέσανε πάλι στὸ δρόμο. Μὰ δὲ βρῆκανε αὐτὸ ποὺ ζητούσανε καὶ κλείσανε βίαια. Τότε ἄρχισα νὰ σκέφτομαι μέ τὴ φαντασίᾳ μου.

Ἐβλεπα ἕνα δρόμο γιομάτο λάσπη καὶ νερό. Ἐίτανε θεοσκοτεινός. Κάπου κάπου μόνο ἕνα θαμνὸ φαναράκι ἔρχοι τὸ λιγνὸ τοῦ φῶς. Ποὺ καὶ ποὺ κάνας διαβάτης περνοῦσε βλαστημώτας τὴ λάσπη καὶ τὸ νερό ποὺ τοῦ ἔφτανε ὡς τὸν ἀστράγαλο.

Ἐπειτα ἡ φαντασίᾳ μου ἔτρεχε ἄλλου.

Ἐβλεπα μιὰ μικρὴ καμαρουῖλα. Στὴ μέση τοῦ τραπεζιοῦ ἡ μικρὴ λαμπρίτσα μέ τὸ πράσινόν τῆς ἀμπαζούρ ἔχινε τὸ γλυκὸ τῆς φωτᾶς τριγύρω. Στὴ γωνιά δυὸ μεγάλα κούτσουρα τριζοβλοῦσανε γλυκὰ στὸ τζάκι σκορπίζοντας γύρω στὴν κάμαρα μιὰ γλυκιά κι' ἀπαλότητικὴ ζεστασιά.

Τί ζεστό, τί γλυκὰ ποὺ φαινότανε ὅλα τὰ πράματα. Τί διφορετικὰ ἀπὸ τὴ δική μας τὴν κάμαρα...

Κεῖνὴ τὴν ὥρα κάποιος τραγουδοῦσε σὴν ἀπέαντι ταβέρνᾳ τὸ «Πᾶει ἡ νεότης πᾶει».

— Ἀχ! τί δίκηρ ποὺ ἔχει, σκέφτηκα.

Πᾶνε, πᾶνε αὐτὰ τὰ χρόνια. Οὐδε θὰ τὰ ξαναδῶ πιά. Οἱ ἀνθρώποι προ δεύουνε. Πολιτισμὸς σοῦ λέει ὁ ἄλλος!

Ὁ ἡλεκτρισμὸς φέγγει καλλιτέρα, τί μᾶς νοιάζει δὲν εἶναι ὡς τὸς;

ΑΛ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

CONTEMPLATION

Ὅπως τὸ κύμα στὸ γιαλὸ χτυπᾷ,
Ἔτσι χτυπᾷ ἡ καρδιά σὰν ἀγαπᾷ.
Κι' οὔτε ζητᾷ κι' οὔτε ρωτᾷ γιατί
Καὶ πῶς καὶ τί....

Παίζουν σὰν τ' ἄστρα ἀπάνω στὰ νερά
Τοῦ ἡλίου οἱ ἀχτίδες, — ἔτσι κι' ἡ χαρά!
Βαθεῖα εἶν' ἡ πίκρα ποὺ μᾶς τυραννεῖ
Καὶ σκοτεινὴ.

Πέρα εἶν' τοῦ πόθου τὸ νησί, κι' ἀχνὸ
Φαντάζει ποὺ ἀκουμπᾷ στὸν οὐρανὸ:
Κι' οὔτε ζητῶ νὰ φύγω ἀπ' τὴ στεριά, —
Μ' ἀπὸ μακριά:

Σὰ νέφος πουπουλένιο, φωτερό
Στὸν οὐρανὸ καὶ τὴ ζωὴ θαρῶ,
Κι' οὔτε ρωτῶ γιατί καὶ πῶς γερνᾷ
Καὶ ποὺ περνᾷ.

K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ